

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності

КОМПЛЕКСНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

з теми:

**«ФАКТОРИ І РЕЗЕРВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ТЕЛЕКАРТ- ПРИЛАД»)»**

Науковий керівник комплексної кваліфікаційної
роботи _к.е.н. доцент, Танасюк І.М.

(вч. ступінь, посада, П.І.Б.)

Розділ конкурентоспроможність підприємства

Виконавець Долга Г.Ю.

(П.І.Б. студента)

Наук. Керівник к.е.н., доцент, Літвінов О.С.

(вч. ступінь, посада, П.І.Б.)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Янковий О.Г.

ОДЕСА – 2017

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4-6
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТЕДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	7-28
1.1 Сутність поняття конкуренція та конкурентоспроможність підприємства.....	7-16
1.2 Фактори конкурентоспроможності підприємства.....	16-20
1.3 Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства та резервів її підвищення.	20-28
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ФАКТОРІВ І РЕЗЕРВІВ	
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТІ ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД».....	29-60
2.1 Опис та характеристика галузі приладобудування.....	29-41
2.2 Основні результати діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад».....	42-53
2.3 Аналіз факторів конкурентоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад».....	53-60
РОЗДІЛ III. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	
ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД».....	61-78
3.1 Підвищення конкурентоспроможності за рахунок покращення іміджу ТОВ «Телекарт-Прилад».....	61-68
3.2 Підвищення конкурентоспроможності за рахунок покращення обслуговування споживачів.....	68-77
ВИСНОВКИ.....	78-80
СПИСОК ВИКОРИСТОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	81-85

ВСТУП

В даний час ринок перенасичений підприємствами, які створюють аналогічну продукцію, але втримуються лише ті, які мають найвигідніші конкурентні переваги відносно інших підприємств. Тому проблема підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства є дуже актуальним питанням.

Актуальність теми: становлення ринкових відносин, перетворення, що відбуваються в економіці країни, потребують вирішення важливих питань у сфері управління діяльністю підприємства. Це, насамперед, означає посилення ролі економічних методів господарського управління, застосування нових методичних підходів у маркетингу, плануванні та управлінні виробництвом і збутом продукції. В цих умовах на підприємствах необхідно проводити роботу з дослідження ринку, прогнозування розвитку подій на ринку, глибокого аналізу стану та діяльності підприємства і на цій основі прийняття обґрунтованих стратегічних рішень щодо реалізації маркетингової політики, спрямованих на забезпечення міцних конкурентних позицій.

Важливі аспекти формування та розвитку теоретичної, методичної і практичної бази для забезпечення конкурентоспроможності в умовах становлення ринкових відносин не дістали належного висвітлення. Потребують подальших досліджень питання створення ефективного організаційно-економічного механізму забезпечення стійких конкурентних позицій підприємств, виявлення впливу маркетингової орієнтації на конкурентоспроможність, оцінки конкурентоспроможності підприємств із врахуванням змін у динамічному макроекономічному середовищі.

Все викладене вище обумовлює актуальність теми даної роботи.

Мета і завдання бакалаврської роботи: основною метою дослідження є наукове обґрунтування нових концептуальних засад забезпечення конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» і розробка

на цій основі методичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на досягнення та збереження стійких конкурентних позицій підприємств за рахунок певних маркетингових орієнтацій в динамічних умовах макроекономічного середовища.

Для реалізації мети були поставлені наступні **завдання**:

- розкрити поняття конкурентоспроможності організації,
- розглянути характеристику факторів забезпечення та підвищення конкурентоспроможності організації,
- розглянути методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності організації,
- провести аналіз факторів конкурентоспроможності підприємства,
- провести оцінювання конкурентної позиції підприємства,
- зробити оцінювання ефективності заходів із забезпечення конкурентоспроможності,
- здійснити обґрунтування шляхів підвищення конкурентоспроможності підприємства,
- здійснити розробку проекту заходів щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства,
- розглянути економічну ефективність реалізації проекту.

Предмет дослідження. Предметом досліджень є комплекс теоретичних, методологічних і практичних аспектів оцінки факторів і резервів конкурентоспроможності підприємств.

Об’єктом дослідження є конкурентоспроможність підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад».

Елементи наукової новизни. В третьому розділі роботи на основі детального аналізу резервів конкурентоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2014 – 2016 роки було розроблено заходи щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Методи дослідження. Методологічною основою даного дослідження є наукові концепції та теоретичні розробки вітчизняних та зарубіжних вчених

в області аналізу діяльності підприємств, маркетингу, закони України. В процесі дослідження використані традиційні способи та засоби економічного аналізу (табличного, порівняння, групування, графічний), обробка матеріалів з використанням персональних ЕОМ. Також в роботі було застосовано широкий спектр маркетингових методів дослідження конкурентоспроможності.

Інформаційною базою дослідження є положення та висновки сучасної економічної теорії, вітчизняні та закордонні публікації вчених і спеціалістів-практиків з проблем відтворення основних виробничих фондів, закони й нормативні документи органів влади України з економічних питань, офіційні матеріали Міністерства промислової політики України, Державного комітету статистики України, матеріали науково-практичних конференцій, періодичних видань і мережі Інтернет, звітно-статистична та фінансово-господарська документація підприємств ТОВ «Телекарт-Прилад».

Публікації та апробація результатів дослідження за темою кваліфікаційної роботи підготовлена стаття «До питання визначення сутності та видів конкуренції» в науковому збірнику факультету.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (53 найменування). Загальний обсяг роботи становить 80 сторінки. Основний зміст викладено на 85 сторінках. Робота містить 29 таблиць, 2 рисунка.

ВИСНОВКИ:

Аналіз проведеної роботи показав, що конкурентоспроможність підприємства-це відносна характеристика, яка виражає відмінності розвитку даної фірми від розвитку конкурентних фірм за ступенем задоволення своїми товарами потреби людей і по ефективності виробничої діяльності. Конкурентноздатною є той товар, комплекс споживчих і вартісних характеристик якого визначає його успіх на ринку, тобто здатність даного товару бути вимінним на гроші в умовах широкої пропозиції до обміну інших конкуруючих товарів-аналогів.

Стійке положення підприємства на ринку товарів і послуг визначається саме рівнем конкурентоспроможності. У свою чергу, конкурентоспроможність пов'язана з дією кількох десятків факторів, серед яких можна виділити два основних - рівень ціни і якість продукції.

Серед основних факторів, що визначають конкурентоспроможність фірми (торгового підприємства), можна виділити наступні:

1. Місце розташування;
2. Асортимент;
3. Ціни;
- 4.Реклама і стимулювання;
- 5.Торговий персонал;
6. Сервіс.

У цій дипломній роботі проводилася оцінка факторів і резервів конкурентоспроможності фірми, що займається продажем і виробництвом приладобудування ТОВ «Телекарт-Прилад».

Більш конкретно - дане підприємство виробляє: обладнання для телефонного зв'язку (Телефонні станції); телекомунікаційні комплекси для силових структур; різні пластикові картки (безконтактні карти, таксофонні картки тощо); системи контролю доступу (монтаж, встановлення, обслуговування); автоматичний паркувальних комплекс «смарт-парк» у

складі паркомата, в'їзних / виїзних стійок, програмного забезпечення; готові комплексні рішення для міста - комерційна експлуатація ліфтів, системи оплати транспорту, системи міського транспорту, платіжна система міського транспорту; різні системні рішення в галузі енергетики, прилади обліку електроенергії. Споживачами продукції ТОВ «Телекарт-Прилад» є як фізичні, так і юридичні особи.

У даній кваліфікаційної роботи розглядаються теоретичні аспекти конкурентоспроможності, поняття і сутність конкурентоспроможності товару і організації, наводяться чинники і критерії, що впливають на конкурентоспроможність підприємства, розраховуються резерви конкурентоспроможності підприємства, наводяться і розкриваються методики оцінки конкурентоспроможності фірми. Після цього проведено аналіз фірми, що складається з наступних компонентів:

- подано коротку техніко-економічну характеристику тов «телекарт-прилад»
- показана динаміка основних економічних показників;
- проведено аналіз оборотності активів;
- проведено аналіз структури операційних витрат на виробництво продукції
- проаналізовано фінансовий стан і аналіз ліквідності підприємства;
- проведений аналіз прибутку і рентабельності;
- розраховані резерви конкурентоспроможності підприємства за допомогою метода таксономії;
- проведена порівняльна характеристика конкурентних переваг ТОВ «Телекарт-Прилад».

В результаті аналізу основних економічних показників виявилось наступне: ТОВ «Телекарт-Прилад» в період з 2014-2016 рік знаходилося у виході з кризи, тому всі показники поліпшувались, і підприємство має позитивну тенденцію до розвитку.

Для поліпшення конкурентоспроможності підприємства було запропоновано 2 шляхи:

1. Підвищення конкурентоспроможності конвекторів ТОВ "Телекарт-Прилад» шляхом підвищення впізнанності бренду підприємства.

2. Другий захід підвищення рентабельності підприємства.

Пройдений аналіз конкурентоспроможності даного підприємства показав, що в порівнянні зі своїми головними конкурентами ТОВ «Телекарт-Прилад» трохи поступається їм за деякими характеристиками, але за допомогою запропонованих заходів підприємство може зайняти позицію лідера серед своїх головних конкурентів. Підприємство має можливість усунути помилки і вдосконалити свій товар, завдяки чому зможе досягти більшого успіху ніж конкуренти.

СПИСОК ВИКОРИСТОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Абрамян Е. Глобалізація в сучасному світі / Е.Абрамян // Міжнародна економіка. -2007. - № 5.4-12 с.
2. Аналіз господарської діяльності бюджетних організацій: Навчальний посібник / Д.А.Панков, Е.А.Головкова, Л.В. Пашковська та ін. - М .: Нове знання, 2002. - 409 с.
3. Артеменко, В.Г. Фінансовий аналіз / Артеменко, В.Г., Белляндір, М.В .. - М .: ДІС, 2000. - с. 125-132.
4. Багорка М.О., к. с. г. н., доцент кафедри маркетингу, Дніпропетровський державний аграрний університет І. А. Білоткач, к.е.н., доцент кафедри маркетингу, Дніпропетровський державний аграрний університет ЕКОНОМІКА АПК SWOT АНАЛІЗ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВ 2010р. 18-19 стр
5. Балабанов, А.І. Фінанси / Балабанов, А.І., Балабанов І.Т. - СПб.: Питер, 2002.-192с.
6. Белолипецкий, В.Г. Фінанси фірми: Курс лекцій / За ред. І.П. Мерзлякова. - М .: ИНФРА - М, 1999. - с.250-251.
7. Білик М.Д. д.е.н., проф. ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана» Стратегічне управління та стратегії підприємства 2010р. стр 8-9
8. Бланк, І.А. Фінансовий менеджмент: Навчальний курс. - К .: «Ніка - Центр», 1999. - 312 с.
9. Бляхман, Л.С. Економіка фірми: Навчальний посібник. - СПб .: Видавництво михайлова В.А., 1999. с.-320
10. Богатко, А.Н. Основи економічного аналізу господарюючого суб'єкта. - М .: Фінанси і статистика, 2001. с. 61-78
11. Борисюк І.О., Єрьоменко А.В. Основні напрями підвищення конкурентоспроможності підприємства / Національний авіаційний

університет, м. Київ – 2012. – № 33. // [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/409/397>.

12. Брігхем, Ю. Фінансовий менеджмент / Брігхем, Ю., Гапенскі, Л.: Повний курс. / Пер. з англ. Під ред. В. В. Ковальова. - СПб., 2000. - Т.2 - с. 256 - 402.

13. Вакуленко, Т.Г. Аналіз бухгалтерської (фінансової) звітності для прийняття управлінських рішень / Вакуленко, Т.Г., Фоміна, Л.Ф. - М. СПб.: Видавничий дім «Герда», 2001. с. 100-123

14. Вівчар О.І. Основні аспекти підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств / Оксана Вівчар // Галицький економічний вісник. – 2009. – № 2. – С. 24-30. – (проблеми мікро- та макроекономіки України).

15. Владимірова, Л.П. Прогнозування та планування в умовах ринку: Навчальний посібник. - 4-е изд., Перераб. і доп. - М.: 2004р. - 400 с.

16. Войтко С.В. Управління розвитком наукомістких вироб- ництв : монографія / С.В. Войтко. – К.: ВПІ «Політехніка». – 2012. – 280 с.

17. Волинський Г. Про конкурентні переваги в умовах глобалізації / Г.О.Волинській // Економіка України. - 2007. - № 12.- С. 68-72.

18. Волков, О. І. Економіка підприємства / За редакцією Волкова О.І. - М.: Инфра - М, 1999. 112 с.

19. Гальчинський А.С. Трансриночні трансформації /А.С.Гальчинській // Економічна теорія. - 2008. - № 1.- С. 3-12.

20. Гапанович О. С. Фактори конкурентоспроможності підприємства / О. С. Гапанович // Управління розвитком. - 2012. - №2. - С. 39-40

21. Гончарук, Т. І. Конкуренція: сучасна економічна характеристика та особливості [Текст] / Т. І. Гончарук //Актуальні проблеми економіки. - 2004. - N 2. - С. 130-146.;

22. Грачов, А.В. Аналіз і управління фінансовою стійкістю підприємства: Від бухгалтеру. обліку до екон.: Навчальний практ. допомога. - М.: Финпресс, 2002.- 208 с.

23. Грузинів, В.П. та інші. Економіка підприємства: Підручник для вузів / За редакцією Грузинова В.П. - М .: Банки і Біржі, ЮНИТИ, 2001. 55с.
24. Гутів Г.Г. Сутність експортного потенціалу машинобудівної галузі та чинники впливу на нього / Національний університет «Львівська політехніка» – 2012. – С. 133-140 // [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080>.
25. Денисов, А.Ю. Економіка управління підприємством і корпорацією /Денисов, А.Ю., Жданов, С.А. - М .: видавництво «Справа і Сервіс», 2002.
26. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
27. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентноспроможність підприємства. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України)-К. ЦУЛ-2006-384-с.;
28. Занора В.О. Стан підприємств машинобудівної галузі України / В.О. Занора // Сталий розвиток економіки : Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2012. – С. 37–41.
29. Єфімова, О.В. Фінансовий аналіз. - М .: Бухоблік, 2002.
30. Жилкіна, А.Н. Фінансове планування на підприємстві - М .: ТОВ Фірма «Благовіст-В», 2004р. -248 С.
31. Зімін, Н.Є. Аналіз і діагностика фінансового стану підприємств: Учеб. сел. / Н. Є. Зімін.- М .: НКФ «ЕКМОС», 2011.с 22-30.
32. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник для вузів / І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.Є. Власюк, О.О. Гетьман; За редакцією доктора економічних наук, професора І.В. Багрової. – Київ, Центр навчальної літератури, 2004. – 580 с.
33. Карпенко А.В. Оцінка системи управління маркетингом на підприємстві // Держава та регіони. — 2007. — №1 — С. 135—136.
34. Ковальова, А. М. Фінанси фірми / Ковальова, А. М., Лапуста, М. Г .: Підручник. 2-е, 2010р с. 55-57

35. Ковальова, А.М. Фінанси підприємств. - М .: Фінанси і статистика, 2012. с. 35-41
36. Комличенко Е. И. Конкурентоспособность предприятия: маркетинговый аспект / Е. И. Комличенко (Антонюк) // Шляхи розвитку машинобудування : І Міжн. наук.-практ. конф., 16–18 травн. 2006 р. : зб. тез. доп. – Запорожье : ЗЦНТЭИ, 2013. – С. 26–27 (0,05 д.а.);
37. Котельніков Д.І., Задорожна С.М. Управління конкурентноспроможністю. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) -К. Слово-2004-168-с.;
38. Мазур И.И., Шапиро В.Д. Управление качеством: квалификация и конкурентоспособность, сертификация продукции и систем управления, инструменты и методы повышения качества, современный менеджмент качества. Учебное пособие для ВУЗов (рек. МО РФ).- 3-е изд. -М. Омега-Л-2006-400-с.;
39. Маймескул Д.І. Вплив розвитку приладобудівних підприємств на формування конкурентноспроможності регіону (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад» / Одеський національний економічний університет, м. Одеса // Матеріали ІІ міжнародної науково-практичної конференції «Управління міжнародною конкурентноспроможністю регіонів: механізми, принципи, стратегії», м. Сімферополь – Севастополь. – 2012. – С. 52-54.
40. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. Підручник. - К.: Скарби, 2002. - 336 с.
41. Офіційний сайт ТОВ «Телекарт-Прилад». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://telecard.odessa.ua/index.php/ru/>.
42. Офіційні матеріали ТОВ «Телекарт-Прилад».
43. О'Шонесси Дж. Конкурентный маркетинг: стратегический подход-СПб. Питер-2001-864-с.;

44. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. Конкурентоспроможність фірми. Навчально-методичний комплекс для студентів економічних спеціальностей-К. ЦУЛ-2005-112-с.;
45. Петровича Й. М. Економіка виробничого підприємництва: Навч. посіб. / За ред. - 3-тє вид., випр. - К.: Т-во Знання, КОО, 2002. – 412с.
46. Піддубний І.О., Піддубна А.І.Управління міжнародною конкурентноспроможністю підприємства. Навчальний посібник (рек. МОН України) -Х. ИНЖЭК-2004-264-с.;
47. Поддєрьогін А.М.. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. 2-ге вид., персроб. та доп. - К.: КНЕУ, 1999. - 384 с.
48. Покропивного С.Ф.. Економіка підприємства: Підручник. За ред. акад. 2-е вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2001. - 528с.
49. Приладобудування // Вікіпедія – вільна енциклопедія [Елек- тронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Приладобудування>.
50. Прянишников Микола Миколайович Стратегическое управление фирмой в кризисних условиях // Дисс. канд.ек. наук – М.: 2010 – с. 16.
51. Фатхутдинов Р. А. Управление конкурентоспособностью организации / Фатхутдинов Р. А. – М. : Высшая школа, 2012. – 624 с
52. Черников А.А., Л.В. Стрелкова МЕТОДЫ И МОДЕЛИ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ 2011 г. 166-171с (1-7 стр)
53. Хопчан М. І., Харів П. С., Бойчик І. М., Латиш О. Я. Організація і планування виробництва: Теорія і практика. Навч. посібник.- Тернопіль: Марком, Нова генерація, 2012. – 256с.

